

บทที่ 3

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด
จังหวัดตากมี 3 ประเภท ได้แก่

3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ (Consonant Phoneme) ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (Initial Consonant)

หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (Final Consonant)

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ (Cluster Consonant)

3.2 หน่วยเสียงสระ (Vowel Phoneme) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

หน่วยเสียงสระเดี่ยว (Simple Vowel)

หน่วยเสียงสระประสม (Diphthong Vowel)

3.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (Tone Phoneme)

3.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ (Consonant Phoneme)

หน่วยเสียงพยัญชนะที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
มีคู่เสียงที่น่าสงสัย (Suspect Pairs) จัดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

คู่เทียบเสียงพยัญชนะต้น

คู่เทียบเสียงที่มีสิ่งแวดล้อมต่างกันเพียงประการเดียว

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[p] - [p ^h]	[pɔj ²²]	ปล่อย	/p/
	[p ^h ɔj ²²]	กรอบ	/p ^h /
[t] - [t ^h]	[tə:k ²²]	ฟัง	/t/
	[t ^h ə:k ²²]	ถลอก	/t ^h /
[k] - [k ^h]	[ki:t ²²]	แคบ	/k/
	[k ^h i:t ²²]	ขีด	/k ^h /
[ʔ] - [h]	[ʔa: ³⁴³]	อ้า	/ʔ/
	[ha: ³⁴³]	ห้ำ	/h/
[p] - [b]	[pɛ:k ²²]	แปลก	/p/
	[bɛ:k ²²]	แบก	/b/
[p] - [f]	[pa: ³⁴³]	ป้า	/p/
	[fa: ³⁴³]	เมฆ	/f/
[t] - [d]	[tian ³³]	เทียน	/t/
	[dian ³³]	พระจันทร์	/d/
[k ^h] - [ŋ]	[k ^h iw ⁴⁴]	คิ้ว	/k ^h /
	[ŋiw ⁴⁴]	นุ่น	/ŋ/
[b] - [m]	[bɪn ³³]	ขีด, เจ๋อ	/b/
	[mɪn ³³]	มีน	/m/

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[d] - [n]	[dom ³³]	ดม	/d/
	[nom ³³]	นม	/n/
[d] - [l]	[dom ³³]	ดม	/d/
	[lom ³³]	ลม	/l/
[c] - [j]	[cuŋ ³⁴³ ca: ³³]	ชิงช้า	/c/
	[ja: ³³]	ยา	/j/
[f] - [w]	[fa:n ²⁴]	ฝาน	/f/
	[wa:n ²⁴]	หวาน	/w/
[s] - [l]	[sak ⁴⁵²]	ซักผ้า	/s/
	[lak ⁴⁵²]	ขโมย	/l/
[m] - [w]	[mi: ³³]	มี	/m/
	[wi: ³³]	พัด	/w/
[ŋ̃] - [j]	[ŋ̃ip ²⁴]	เย็บ	/ŋ̃/
	[jip ²⁴]	หยิบ	/j/
[p ^h]-[t ^h]	[p ^h a:n ²²]	ผ่าน	/p ^h /
	[t ^h a:n ²²]	ถ่าน	/t ^h /
[t ^h]-[k ^h]	[t ^h uam ⁴⁵²]	ท่วม	/t ^h /
	[k ^h uam ⁴⁵²]	หก (กริยา)	/k ^h /
[b] - [d]	[bo:k ²²]	เตือน, บอก	/b/
	[do:k ²²]	ดอกไม้	/d/

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[f] - [s]	[fa:t ⁴²²]	ฟาด	/f/
	[sa:t ⁴²²]	เสือ	/s/
[s] - [h]	[sak ⁴⁵²]	ซัก (ผ้า)	/s/
	[hak ⁴⁵²]	รัก	/h/
[m] - [n]	[ma:m ⁴⁴]	ม้าม	/m/
	[na:m ⁴⁴]	น้ำ	/n/
[n] - [ŋ]	[niw ⁴⁴]	นิว	/n/
	[ŋiw ⁴⁴]	นุ่น	/ŋ/

จากการนำคู่เสียงที่น่าสงสัยมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงพยัญชนะโดยใช้คู่เทียบเสียงพบว่าภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตากมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว 20 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง

ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

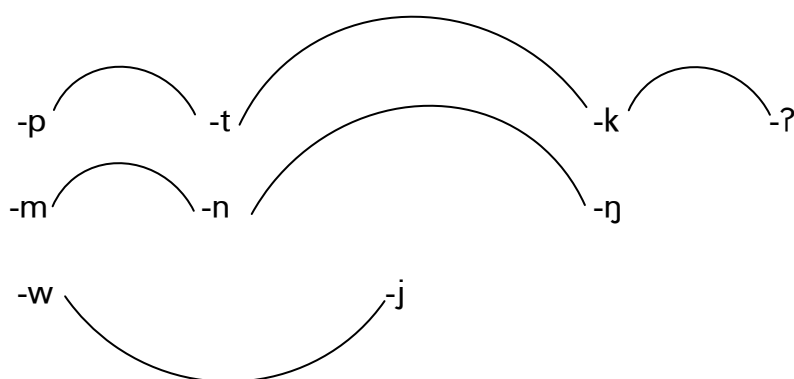
ลักษณะ การออกเสียง	ฐานกรณ์	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องว่างระหว่าง เส้นเสียง
ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง ไม่มีลม	b		d			
กึ่งเสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม				c		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง มีลม		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ญ	ง	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวทั้ง 20 หน่วยเสียงนี้ปรากฏเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง ซึ่งมีคู่เสียงที่น่าสงสัยจัดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3.2

คู่เสียงที่น่าสงสัยของเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง

ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

จากแผนภูมิคู่เสียงที่น่าสงสัยหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ปรากฏคู่เทียบเสียงตาม
แนวนอนดังนี้ [p - t] [t - k] [k - ʔ] [m - n] [n - ŋ] [w - j]

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยนำคู่เสียงที่น่าสงสัย ของเสียงพยัญชนะท้ายมาวิเคราะห์หา
หน่วยเสียงโดยใช้คู่เทียบเสียง ดังนี้

คู่เทียบเสียงพยัญชนะท้าย

คู่เทียบเสียงที่มีสิ่งแวดล้อมต่างกันเพียงประการเดียว

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[p] - [t]	[ki:p ²²]	ชีก, ผ่าครึ่ง	/p/
	[ki:t ²²]	แคบ	/t/
[t] - [k]	[pit ²⁴]	จัด	/t/
	[pik ²⁴]	ทึบ, ปัญญา	/k/
[k] - [ʔ]	[tek ²⁴]	กด	/k/
	[teʔ ²⁴]	เตะ	/ʔ/
[m] - [n]	[cim ³³]	ชิม	/m/
	[cin ³³]	เคยชิน	/n/
[n] - [ŋ]	[pin ³⁴³]	กลับ, พลิก	/n/
	[piŋ ³⁴³]	ปิ้ง	/ŋ/
[w] - [j]	[p ^h aw ²⁴]	เฝ้า	/w/
	[p ^h aj ²⁴]	ใคร (คำถาม)	/j/

จากการนำคู่เสียงที่น่าสงสัยมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายโดยใช้คู่เทียบเสียง พบว่าภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตากมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5

หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง
ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ลักษณะ ของเสียง /ฐานกรณ์/	ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
กัก	p	t		k	ʔ
นาสิก	m	n		ŋ	
กึ่งสระ	w		j		

รายละเอียดหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีดังต่อไปนี้

3.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ¹

/p-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก (Voiceless Unaspirated Bilabial Plosive) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:/ เช่น

/pin ⁵ /	กลีบ, พลิก
/pek ¹ tu ⁴ /	บวชพระ
/pɛʔ ¹ /	ชนะ
/pɛ:t ⁴ /	พลาด, ไม่ถูก, ไม่ตรง
/pit ¹ /	จัด

¹ผู้วิจัยจะถ่ายเสียงในระดับสัทศาสตร์ (Phonemics) โดยใช้เครื่องหมาย /.../

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, ɛ, i, ə, ɐ:, ɔ:/ เช่น

/n̥ip ¹ /	เย็บ
/hi:p ³ /	ชด (น้ำแกง)
/mi:t ⁴ n̥ap ⁴ /	กรรไกร
/sa:p ³ som ⁵ /	เหม็นเปรี้ยว
/tu:p ³ /	กระท่อม

/t-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก (Voiceless Unaspirated Alveolar Plosive) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียง เช่น

/tun̥ ⁵ tin̥ ⁵ /	ต่างหู
/tin̥ ³ /	ขึ้น
/tek ¹ /	กด
/tɛʔ ⁴ /	แท้, จริง
/tɛw ² /	ละลาย

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ɛ, ə, ɐ:/ เช่น

/ʔit ¹ /	เหนียว
/swa:t ⁴ /	เฉียว
/sut ¹ /	มุ้ง
/put ¹ /	ขาด
/k ^h ot ¹ /	กระเถิบ

/k-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน (Voiceless Unaspirated Velar Plosive) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, u:, ua/ เช่น

/kə:p ³ ki:p ⁴ /	รองเท้าแตะ
/kem ² /	เค็ม
/kɛn ³ /	ฟอง (ลักษณะนามไข่)
/kəŋ ⁵ /	บัง, กัน
/ka:t ³ /	ตลาด

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, ɛ, i:, ɔ / เช่น

/si:k ³ /	ชิด
/lek ¹ kon ² /	ตะปู
/k ^{hi:} tik ¹ /	พยาธิ
/pik ¹ /	ทึบ (ปัญญา)
/tə:k ³ /	ฟิง, เกะกะ

/ʔ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง (Voiceless Glottal Plosive) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i, i:, ɐ, ɐ:, ia/ เช่น

/ʔi: ² huŋ ⁶ /	นกเหยี่ยว
/pa:n ³ ʔi: ⁵ /	ปานนี้
/ʔen ² du: ² /	สงสาร
/ʔe: ¹ /	ไ้
/pɔ: ² ʔɛ:w ² /	เข้มขัด

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักเกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, e, ɛ:, ɛ:, i:, ɐ:, ɐ:, u:, o:, ɔ:/ เช่น

/ciʔ ⁴ /	ชี้
/ba ² hɛʔ ⁴ /	ถั่วแระ
/sɛʔ ⁴ /	ถาง (หญ้า)

/pɛʔ⁴ tɔ:ŋ⁶/

แพ้งท้อง

/tɪʔ⁴ tɪŋ⁶/

หึ่ง ๆ (เหม็น)

/pʰ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก (Voiceless Aspirated Bilabial Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, ɛ, ɛ:, i:, i:/ เช่น

/pʰit¹/

ทะเลาะกัน

/pʰew⁵/

ทำความสะอาดบ้าน

/man² pʰaw²/

มันแกว

/wan² pʰat¹/

วันพฤหัสบดี

/pʰaj¹/

ใคร (คำถาม)

/tʰ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก (Voiceless Aspirated Alveolar Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, i:, e, ɛ, ɛ:, i:, i:, ə, u:, o:, ia/ เช่น

/tʰə:k³/

ถลอก

/tʰaw⁴/

คนแก่

/tʰa:⁵ pʰɔ:³/

คอยดู

/tʰuŋ¹ pə:¹/

ถุงย่าม

/tʰɔʔ¹/

ขอด (เกล็ดปลา)

/kʰ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ไม่ก้อง มีลม มีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน (Voiceless Aspirated Velar Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ə, ə:/ เช่น

/kʰiw³/

กลืนฉุน

/kʰew⁵/

พิน (อวัยวะ)

/kʰe:¹/

บังคับ

/kʰun³/

ขุน, ขึ้น

/kʰa:ŋ¹/

หวง

/b-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก (Voiced Bilabial Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, ɛ, i:, ɨ, ʊ:/ เช่น

/bew ⁵ /	เบี้ยว
/bin ² /	บานออก, อืดออก
/buŋ ² /	กระบุง
/bup ¹ /	ทุบ, ตี
/boʔ ¹ /	ทุบให้แตก

/d-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิด ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก (Voiced Alveolar Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, i:, ʊ:/ เช่น

/t ^h ua ³ din ¹ /	ถั่วลิสง
/dɔŋ ⁵ dɛŋ ⁵ /	ผอม
/dɛk ¹ /	ดึก
/mɛ:ŋ ² duk ¹ dik ¹ /	ลูกน้ำ
/hɔ:m ¹ duan ³ /	สระระแห่น

/c-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก ไม่ก้อง ไม่มีลม มีฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง (Voiceless Unaspirated Palatal Plosive) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i, i:, ʊ, ʊ:/ เช่น

/cin ⁶ /	เนื้อมะพร้าว
/cɛŋ ³ /	มุ่ม
/ca:ŋ ¹ /	จืด
/caŋ ² /	เกลียด
/cɛ: ⁴ /	แช่

/f-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปากล่างกับฟันบน (Voiceless Labio-dental Fricative) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิด

นำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɪ, ə, ə:, u, u:, o:, ɔ, ia, ua/ เช่น

/ba ² fak ⁴ kɛ:w ⁵ /	ผักทอง
/ba ² faj ⁴ dɔ:k ³ /	ดอกไม้ไฟ
/faŋ ⁴ /	รีบ
/fan ⁵ /	พัน (เชือก)
/fɔ:n ⁶ /	รำ

/s-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก (Voiceless Alveolar Fricative) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ə:, ɔ:/ เช่น

/p ^h a: ⁵ sin ⁵ /	ผ้าถุง
/su: ¹ si: ¹ /	ขี้
/sen ⁵ lɔ:n ⁶ /	จุ่นเส้น
/ta: ¹ se: ⁵ /	ตาเหล่
/siŋ ³ tiŋ ² /	ไม่เต็มบาท, บ้า ๆ บอ ๆ

/h-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง มีฐานกรณ์ที่เส้นเสียง (Voiceless Glottal Fricative) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ɪ, ə, ə:, ɔ:/ เช่น

/hiŋ ¹ /	สวิง
/pa: ³ he:w ⁵ /	ป่าช้า
/k ^h i: ⁵ hɛ: ⁶ /	ขี้เต่า
/hɪ ⁵ /	ให้
/hu? ⁴ daŋ ² /	จมูก

/m-/ เป็นเสียงนาสิก ก้อง มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก (Voiced Bilabial Nasal) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏเป็นพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i, e, ə/ เช่น

/fa: ⁶ mɛ:p ⁴ /	ฟ้าแลบ
/mɛn ⁵ /	สอย (ผลไม้)
/mi:n ⁴ /	สิ้น
/mɔ:n ² /	นาน
/mɔ:p ⁴ /	ช้อน

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, e:, ə, u:/ เช่น

/pa: ¹ lim ¹ /	ปลาช่อนตัวเล็ก
/cim ² /	ชิม
/him ² /	ริม
/fi:m ² /	เครื่องทอผ้า
/lam ² /	อรัย

/n-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง มีฐานกรณที่ปุ่มเหงือก (Voiced Alveolar Nasal) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e:, ɛ:, i:, ə/ เช่น

/new ¹ /	เหนียว
/nɛŋ ⁴ /	ตาข่าย
/wan ² niŋ ⁴ /	มะร็อง
/nə: ⁴ /	นะ
/nak ⁴ /	มาก

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ə/ เช่น

/ba ² pin ² /	มะตูม
/ha:ŋ ² lin ² /	รางน้ำ
/lɔ:k ² lin ⁶ /	แลบลิ่น
/hin ⁵ /	สิ้นจืดจู้

/hen⁶/

ถลกแขนเสื้อ

/ŋ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง มีฐานกรรณที่เพดานแข็ง (Voiced Palatal Nasal) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียง ยกเว้น /e, i, ə, ɔ:, o:, ua/ เช่น

/mɛ:⁴ ŋiŋ²/

ผู้หญิง

/ŋew⁴/

ปัสสาวะ

/ŋi:⁵/

เอื่อม

/ŋa?⁴ ŋaŋ¹/

ทำไม

/ŋam¹/

ขยำ

/ŋ-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง มีฐานกรรณที่เพดานอ่อน (Voiced Velar Nasal) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e, e:, ɛ:, i, i:, ə, ɔ:, u, o:/ เช่น

/ŋiw⁶/

นุ่น

/ŋi:p³/

ขมับ

/ŋɛn⁵/

แทะ

/ŋɔm⁴/

เหงา

/ŋaw¹ lap¹/

สัปหงก

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, i:/ เช่น

/cɛŋ³/

มุ่ม

/mɛ:⁴ lɛŋ²/

เวลาเย็น

/k^hɛŋ³ jɛ?⁴/

เขย่ง

/ŋɛŋ²/

มอง, ส่อง

/pɛ:ŋ¹/

ทำ, สร้าง

/l-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น ก้อง มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก (Voiced Alveolar Lateral) ปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียง เช่น

/pu: ² liŋ ² /	ชะพลู
/sa: ² lit ¹ /	ดัดจริต
/le:w ¹ /	หันกลับ
/li: ² n ² /	กลืน
/lu: ⁴ /	แย่ง

/w-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก (Voiced Bilabial Semi-Vowel) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /e, e:, i, i:, ə, ə:, u:, ɔ, ia, ua/ เช่น

/wit ⁴ k ^h i: ⁵ /	ส้วม
/wi: ² /	พัด
/wɛn ⁴ /	กระจก
/waw ⁴ /	(ฟัน) หลอ
/wɔ:k ⁴ /	ลิง

เมื่อปรากฏเป็นในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, i, i:, ə, ə:, u, u:, o, ɔ:, ɔ, ɔ:, ia, ua/ เช่น

/new ¹ /	เหนียว
/kew ² /	เคียว
/khiw ³ /	ขุน
/ta:w ⁵ /	ล้ม
/lɛ:w ¹ /	เหลว

/j-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ก้อง มีฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง (Voiced Palatal Semi-Vowel) ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย เมื่อปรากฏในตำแหน่ง

พยัญชนะต้นจะเกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ə, u, o:, ɔ:/, ua/ เช่น

/jik ¹ /	หยิก
/jit ⁴ /	ยี้ด
/ja: ² /	ยา
/pa: ¹ jian ³ /	ปลาไหล
/ju: ³ faj ² /	อยู่ไฟ

เมื่อปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้าย เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดตามหลังหน่วยเสียงสระทุกหน่วยเสียงยกเว้น /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ə, u:, o, ia, ua/ เช่น

/baj ² tɐ: ¹ /	ใบเตย
/na:m ⁶ mɐ: ¹ /	น้ำค้าง
/mɐ: ¹ /	เมื่อย
/lu:k ⁴ paj ⁶ /	ลูกสะไภ้
/mu: ² /	ขวาน

3.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ

หน่วยเสียงพยัญชนะที่ควบกับพยัญชนะตัวอื่นมีเพียงหน่วยเสียงเดียว คือ /w-/ สามารถเกิดร่วมกับพยัญชนะอื่นได้ 6 หน่วยเสียง คือ /k-/ , /k^h-/ , /c-/ , /s-/ , /ŋ-/ , /l-/

/k-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /kw-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /ɛ, a, a:, ua/ ได้แก่

/kwɛn ³ /	แก่ง, คล่องแคล่ว
/kwak ¹ /	กวัก (มือ)
/kwa: ⁶ /	กว้าง

/k^h-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /k^hw-/ ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /i, ɛ:, a:, ua/ ได้แก่

/k ^h wa: ² /	ควาย
------------------------------------	------

/k ^h wa:j ¹ /	สาย (เวลา)
/k ^h wa:ŋ ⁵ /	ทิ้ง
/ba ² k ^h wit ¹ /	มะขวิด
/ba ² k ^h wɛ:ŋ ⁶ /	มะเขือพวง
/du: ² k ^h wɛ:n ² /	ดูถูก
/law ⁴ k ^h wuan ¹ /	นินทา

/c-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /cw-/ ปรากฏในตำแหน่ง พยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /ɛ/ เท่านั้น พบเพียง 1 คำ ได้แก่

/cwɛʔ ¹ /	แผลเน่า, อักเสบ
----------------------	-----------------

/s-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /sw-/ ปรากฏในตำแหน่ง พยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /ɛ:, a:/ ได้แก่

/swɛ:ŋ ⁶ /	จุมูกโด่ง
/swa:j ³ /	เขย่า
/swa:p ⁴ /	ตะกละ, กินอย่างรวดเร็ว
/swa:t/	เฉียว

/ŋ-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /ŋw-/ ปรากฏในตำแหน่ง พยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /a:/ เท่านั้น พบเพียง 1 คำ ได้แก่

/ŋwa:m ⁴ /	ขยุ้ม
-----------------------	-------

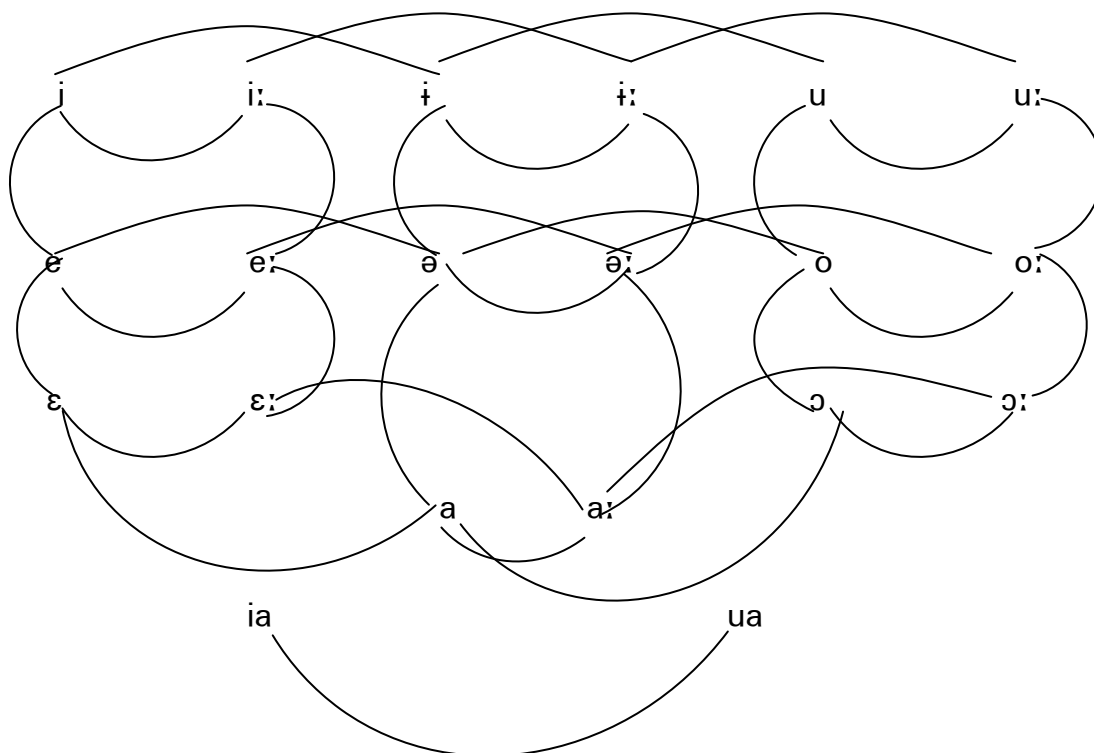
/l-/ ปรากฏร่วมกับ /w-/ เป็นพยัญชนะต้นควบ /lw-/ ปรากฏในตำแหน่ง พยัญชนะต้น เกิดนำหน้าหน่วยเสียงสระ /a:/ เท่านั้น พบเพียง 1 คำ ได้แก่

/lwa:n ⁴ /	เปื่อย, เละ
-----------------------	-------------

3.2 หน่วยเสียงสระ (Vowel Phoneme)

หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสมที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีคู่เสียงที่น่าสงสัย (Suspect Pairs) จัดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3.3
 คู่เสียงที่น่าสงสัยของเสียงสระเดี่ยว และเสียงสระประสม
 ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด
 อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

จากแผนภูมิคู่เสียงที่น่าสงสัยหน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสมสามารถ
 แบ่งคู่เทียบเสียงได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สระเสียงสั้นกับสระเสียงยาวตามแนวนอน ได้แก่ [i i:] [e e:] [ɛ ɛ:]

[ɨ ɨ:] [ə ə:] [a a:] [u u:] [o o:] [ɔ ɔ:]

กลุ่มที่ 2 สระเสียงสั้นกับสระเสียงสั้นตามแนวตั้ง ได้แก่ [i e] [e ɛ] [ɨ ə] [ə a]
 [u o] [o ɔ]

กลุ่มที่ 3 สระเสียงยาวกับสระเสียงยาวตามแนวตั้ง ได้แก่ [i: e:] [e: ɛ:] [ɨ: ə:]
 [ə: a:] [u: o:] [o: ɔ:]

กลุ่มที่ 4 สระเสียงสั้นกับสระเสียงสั้นตามแนวนอน ได้แก่ [i ɨ] [ɨ u] [e ə] [ə o]
 [ɛ a] [a ɔ]

กลุ่มที่ 5 สระเสียงยาวกับสระเสียงยาวตามแนวนอน ได้แก่ [i: ɨ:] [ɨ: u:] [e: ə:]
 [ə: o:] [ɛ: a:] [a: ɔ:]

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าคู่เสียงที่น่าสงสัยของเสียงสระจะเป็นเสียงที่มีลักษณะทางสัทศาสตร์คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงนำคู่เสียงที่น่าสงสัยมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงโดยใช้คู่เทียบเสียงและคู่เทียบคล้ายดังนี้

คู่เทียบเสียงสระเดี่ยว

คู่เสียงที่น่าสงสัย ต่างกันในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[e] - [e:]	[ʔen ³³]	เอ็น	/e/
	[ʔe:n ³³]	เอน	/e:/
[ɛ] - [ɛ:]	[k ^h ɛŋ ³⁴³]	หน้าแข้ง	/ɛ/
	[k ^h ɛ:ŋ ³⁴³]	แก้ง	/ɛ:/
[a] - [a:]	[ʔaj ³³]	ไ	/a/
	[ʔa:j ³³]	อาย	/a:/
[o] - [o:]	[k ^h on ²⁴]	ขน (ค่านาม)	/o/
	[k ^h o:n ²⁴]	กรน	/o:/
[i] - [e]	[tik ²⁴]	เรื่อย ๆ	/i/
	[tek ²⁴]	กด	/e/
[e] - [ɛ]	[len ⁴⁵²]	เล่น	/e/
	[lɛn ⁴⁵²]	วิ่ง	/ɛ/
[ɨ] - [ə]	[tiŋ ³³]	ตลอด, ทั่ว	/ɨ/
	[təŋ ³³]	ถึง	/ə/

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[ə] - [a]	[kəŋ ³⁴³]	บัง, กัน	/ə/
	[kaŋ ³⁴³]	ละเมอ	/a/
[u] - [o]	[k ^h um ²⁴]	หลุม, แอ่ง	/u/
	[k ^h om ²⁴]	ขม	/o/
[o] - [ɔ]	[som ³⁴³]	เปรี้ยว	/o/
	[sɔm ³⁴³]	ส้ม	/ɔ/
[e:] - [ɛ:]	[le:w ²⁴]	กลับ, หันกลับ	/e:/
	[lɛ:w ²⁴]	เหล็ก, ละเอียด	/ɛ:/
[ə:] - [a:]	[kə:ŋ ³³]	เคยชิน	/ə:/
	[ka:ŋ ³³]	คาย (ระคายเคือง)	/a:/
[o:] - [ɔ:]	[ko:ŋ ⁴⁴]	เลี้ยว	/o:/
	[kɔ:ŋ ⁴⁴]	คล้อง	/ɔ:/
[i] - [ɪ]	[bin ³³]	บิน	/i/
	[bɪn ³³]	บานออก, อืดออก	/ɪ/
[ɪ] - [u]	[pɪt ²⁴]	จัด	/ɪ/
	[put ²⁴]	ขาด	/u/
[e] - [ə]	[teʔ ²⁴]	เตะ	/e/
	[təʔ ²⁴]	เถอะ (ค้ำลงท้าย)	/ə/
[ə] - [o]	[bəʔ ²⁴]	อ้วน	/ə/
	[boʔ ²⁴]	ทุบ	/o/

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[ɛ] - [a]	[pɛʔ ⁴⁵²]	แพะ	/ɛ/
	[paʔ ⁴⁵²]	พบกัณ	/a/
[a] - [ɔ]	[naŋ ⁴⁵²]	นั่ง	/a/
	[noŋ ⁴⁵²]	น้อง	/ɔ/
[i:] - [ɪ:]	[pi:n ²⁴]	ปิ่น	/i:/
	[pɪ:n ²⁴]	ปิ่น	/ɪ:/
[ɪ:] - [u:]	[pɪ:n]	ปิ่น	/ɪ:/
	[pu:n]	ปูน	/u:/
[e:] - [ə:]	[ke:n ²⁴]	เกนท์	/e:/
	[kə:n ²⁴]	เกิน	/ə:/
[ə:] - [o:]	[tə:k ²²]	พึง	/ə:/
	[to:k ²²]	สำหรับอาหาร	/o:/
[ɛ:] - [a:]	[pɛ:k ²²]	แปลก	/ɛ:/
	[pa:k ²²]	ปาก	/a:/
[a:] - [ɔ:]	[ba: ²²]	บ้า	/a:/
	[bɔ: ²²]	ไม่ (คำปฏิเสธ)	/ɔ:/

คู่เสียงที่น่าสงสัย ต่างกันในเรื่องแวดล้อมคล้ายกัน

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบคล้าย	ความหมาย	หน่วยเสียง
[i] - [i:]	[tin ²²]	ขึ้น (ของที่หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ)	/i/
	[ti:n ²⁴]	ตีน	/i:/

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบคล้าย	ความหมาย	หน่วยเสียง
[ɪ] - [i:]	[mɪn ³³]	มีน	/ɪ/
	[mi:n ⁴⁵²]	ลีน	/i:/
[ə] - [e:]	[pəŋ ⁴⁵²]	พึงพา	/ə/
	[pə:ŋ ³³]	เหมาะสม	/e:/
[u] - [u:]	[suk ²⁴]	สุก	/u/
	[su:ŋ ²⁴]	สูง	/u:/
[ɔ] - [ɔ:]	[tɔŋ ³⁴³]	แตะ	/ɔ/
	[tɔ:ŋ ⁴⁴]	ท้อง (อวัยวะ)	/ɔ:/
[i:] - [e:]	[ti: ²⁴]	ดี	/i:/
	[te: ³³]	เท	/e:/
[ɪ:] - [ə:]	[mɪ:n ⁴⁵²]	ลีน	/ɪ:/
	[mə:n ³³]	นาน	/ə:/
[u:] - [o:]	[mu: ²⁴]	หมู	/u:/
	[mo: ⁴⁵²]	ไม่ (ปฏิเสธ)	/o:/

คู่เทียบเสียงสระประสม

คู่เสียงที่น่าสงสัย ต่างกันในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย	หน่วยเสียง
[ia] - [ua]	[piak ²²]	เปลือก	/ia/
	[puak ²²]	ปลวก	/ua/

จากการวิเคราะห์หาหน่วยเสียงสระจากคู่เทียบเสียงข้างต้น พบว่าหน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ɵ, ɵ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/ และหน่วยเสียงสระประสม 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ua/ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6
หน่วยเสียงสระภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง
ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ตำแหน่งของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
ลักษณะของริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ห่อริมฝีปาก
ระดับลิ้น			
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
กลางค่อนข้างสูง	e e:	ɵ ɵ:	o o:
กลางค่อนข้างต่ำ	ɛ ɛ:		ɔ ɔ:
ต่ำ		a a:	
สระประสม	ia		ua

รายละเอียดหน่วยเสียงสระในภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีดังต่อไปนี้

3.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียงโดยแยกเป็นสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง สระเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɨ, ɨ:, ɵ, ɵ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/ หน่วยเสียงสระเดี่ยว มีลักษณะการปรากฏร่วมกัน ดังนี้

3.2.1.1 สระหน้า หมายถึง สระที่ออกเสียงโดยใช้ลิ้นส่วนหน้าช่วยในการออกเสียง มี 6 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นสระเสียงสั้น 3 หน่วยเสียง สระเสียงยาว 3 หน่วยเสียง ดังนี้

/i/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Front High Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /t^h-, f-, m-, kw-, cw-, sw-, ฦw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-j/ เช่น

/pin ⁵ /	กลับ, พลิก
/cim ² /	ชิม
/sip ¹ /	ลึบ
/ʔit ¹ /	เหนื่อย
/jip ¹ /	หยิบ
/pa: ¹ dip ¹ /	ปลาสด

/i:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Front High Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /t^h-, f-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ฦw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ, -m, -ŋ, -w, -j/ เช่น

/ki:p ⁴ /	คืบ
/di:t ³ /	ดีด
/si:k ³ /	ฉีก
/ti:n ¹ /	ตีน
/ki:t ³ /	แคบ
/mi:t ⁴ /	มีด

/e/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นกลางค่อนข้างสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Front Mid-High Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /t^h-, f-, m-, ฦ-, ŋ-, w-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ฦw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ, -j/ เช่น

/pa:k ³ cep ¹ /	ปากจัด
/ta ² k ^h ep ¹ /	ตะขาบ
/cet ⁴ /	ছে็ด

/som ⁵ teŋ ¹ k ^h eŋ ² /	กระเจี๊ยบ
/ba ² dew ³ /	เดี๋ยวนี้
/len ⁴ /	เล่น

/e:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นกลางค่อนข้างสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Front Mid-Hight Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /p-, p^h-, b-, d-, f-, n-, ŋ-, w-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ɲw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -k, -ʔ, -m, -j/ เช่น

/ba ² te:t ⁴ /	มะละกอ
/ba ² k ^h a:m ¹ t ^h e:t ⁴ /	มะขามเทศ
/ce:n ⁴ ta ² kɔ:n ³ /	สมัยก่อน
/ke:n ² /	ถวายพระ
/ke:ŋ ¹ caj ¹ /	เกรงใจ
/ɲew ⁴ /	ปัสสาวะ

/ɛ/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นกลางค่อนข้างต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Front Mid-Low Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /p^h-, t^h-, b-, f-, j-, k^hw-, sw-, ɲw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -t, -k, -j/ เช่น

/neŋ ⁴ /	ตาข่าย
/hɛm ¹ /	อีก
/hɛm ⁵ /	เกรียม
/lɛn ² /	ตะกวด
/lɛn ⁴ /	วิ่ง
/neŋ ⁴ /	แน่น

/ɛ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า ระดับลิ้นกลางค่อนข้างต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Front Mid-low Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วย

เสียงยกเว้น /p^h-, t^h-, f-, n-, ŋ-, j-, kw-, cw-, ɲw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ, -j/ เช่น

/pɛ:p ⁴ /	แบน
/kɛ:m ⁵ bɔŋ ³ /	ลักยิ้ม
/mɛ:ŋ ² ŋon ² /	แมลงวัน
/lɛ:w ¹ /	เหลว
/sɛ:w ² /	แซว
/man ² kɛ:w ¹ /	มันเทศ

3.2.1.2 สระกลาง หมายถึง สระที่ออกเสียงโดยใช้ลิ้นส่วนกลางช่วยในการออกเสียงมีทั้งหมด 6 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นสระเสียงสั้น 3 หน่วยเสียง สระเสียงยาว 3 หน่วยเสียง ดังนี้

/i:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Central High Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ʔ-, p^h-, t^h-, c-, f-, h-, ɲ-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ɲw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -w, -j/ เช่น

/tit ¹ na: ⁵ tit ¹ ta: ¹ /	ปิดหน้าปิดตา
/jit ⁴ /	ยี่ด
/ho: ³ niŋ ⁴ /	ห่อหมก
/liŋ ³ /	ดื้อ, ไม่เชื่อฟัง
/tiŋ ² /	ตลอด, ทั้ง
/diŋ ² /	กระชาก

/i:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Central High Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /k-, ʔ-, p^h-, t^h-, b-, d-, c-, n-, ŋ-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ɲw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-k, -ʔ, -ŋ, -w, -j/ เช่น

/ti:p ⁴ /	กระพิบ
/mi:t ⁴ /	มีด

/mɪ:n ⁴ /	ลีน
/mɛ: ⁴ k ^h i:n ² /	กลางคีน
/fɪ:m ² /	เครื่องทอผ้า
/pɪ:n ¹ /	ป็น

/ə/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นกลางค่อนข้างสูง เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Central Mid-High Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วย เสียงยกเว้น /ʔ-, t^h-, k^h-, c-, f-, h-, m-, n-, ñ-, ŋ-, w-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ãw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -t, -m, -n, -w, -j/ เช่น

/dək ¹ /	ดึก
/pa ² lə ⁴ pa ² tə: ¹ /	มากมาย, ถมไป
/k ^h i: ⁵ pəʔ ¹ /	โคลน
/kit ⁴ təŋ ² /	คิดถึง
/ca ² lə ⁴ ʔ ⁴ /	จ้งเหลน
/pəŋ ⁴ /	ฟ้งพา

/ə:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นค่อนข้างสูง เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Central Mid-High Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วย เสียงยกเว้น /ʔ-, k^h-, b-, d-, c-, f-, s-, h-, ñ-, ŋ-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ãw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -t, -ʔ, -w/ เช่น

/tə:k ³ /	ฟ้ง, เกะกะ
/na:m ⁶ mə:j ¹ /	น้ำค้าง
/mə:n ² /	ลีม (ตา)
/mə:j ⁴ /	เมื่อย, ไข้
/pə:ŋ ² /	เหมาะสม
/nə: ⁴ /	นะ (คำลงท้าย)

/a/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากไม่ห่อ (Central Low Short Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /k^hw-, cw-, sw-, ḡw-, lw-, / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียง เช่น

/kap ⁴ /	คัป (เสื้อ)
/man ³ /	ขยัน
/cak ⁴ /	ซัก
/ba ² tan ² /	พุทรา
/kaŋ ⁵ /	ละเมอ
/haw ² /	ฉัน (สรรพนาม)

/a:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากไม่ห่อ (Central Low Long Unrounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /cw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ/ เช่น

/na:p ³ /	ปะผ้า
/ca:t ⁴ /	มาก (คำขยาย)
/ba ² na:m ⁶ /	น้ำเต้า
/mɔ: ⁵ k ^h a:ŋ ¹ /	กระทะ
/k ^h wa:ŋ ⁵ /	ทิ้ง
/ḡa:ŋ ⁴ /	เดิน

3.2.1.3 **สระหลัง** หมายถึงสระที่ออกเสียงโดยใช้ลิ้นส่วนหลังช่วยในการออกเสียง มี 6 หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นสระเสียงสั้น 3 หน่วยเสียงและสระเสียงยาว 3 หน่วยเสียง ดังนี้

/u/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ (Back High Short Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /f-, ŋ-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ḡw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-w/ เช่น

/t ^h up ⁴ /	อุป
/ʔuk ¹ /	บ่ม (ผลไม้)

/taŋ ² la:ŋ ⁴ /	ข้างล่าง
/luʔ ¹ /	ผูก
/put ¹ /	ขาด
/k ^h um ¹ /	หลุม, แอ่ง

/u:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ (Back High Long Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /k-, t^h-, b-, f-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ŋw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ, -m, -w, -j/ เช่น

/cu:ŋ ¹ /	ลาก
/lu:k ⁴ la: ⁵ /	ลูกคนสุดท้อง
/pu:n ¹ /	ปูน
/pu:n ⁴ /	โน่น
/su:ŋ ¹ /	สูง
/su:n ¹ /	คลุกเคล้า

/o/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นกลางค่อนข้างสูง เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ (Back Mid-High Short Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /kw-, k^hw-, cw-, sw-, ŋw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-w, -j/ เช่น

/p ^h a: ⁵ lop ¹ /	ผ้าปูที่นอน
/ŋa: ⁵ k ^h i: ⁵ ʔon ⁵ /	หญ้าเจ้าชู้
/k ^h i: ⁵ com ³ /	ขี้บ่น
/hok ⁴ /	วัง
/cok ¹ /	ล้วง, ควัก
/lok ¹ /	ถอน (หญ้า)

/o:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นกลางค่อนข้างสูง เสียงยาว ริมฝีปากห่อ (Back High Long Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียง

ยกเว้น /t^h-, d-, f-, s-, h-, ã-, ŋ-, j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ãw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -ʔ, -w/ เช่น

/to:t ⁴ /	โทษ
/k ^h an ¹ to:k ³ /	สำรับ
/k ^h o:n ¹ /	กรน
/ko:ŋ ¹ /	หนังสือ
/mɔ: ⁵ ʔo:ŋ ³ /	ตม่น้ำ
/p ^h a: ⁵ ko:n ¹ /	กางเกง

/ɔ/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นกลางค่อนข้างต่ำ เสียงสั้น ริมฝีปากห่อ (Back Mid-Low Short Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /c-, f-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ãw-, lw-/ และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-p, -t, -k, -w/ เช่น

/ba ² koʔ ¹ /	ทับทิม
/hɔ:m ¹ pɔm ⁵ /	ผักชี
/hɔn ⁴ /	ร่อน
/p ^h ɔŋ ⁴ /	บ้าง
/ba ² k ^h ia ¹ p ^h ɔj ³ /	มะเขือเปราะ
/na: ⁵ pɔŋ ³ /	หน้าต่าง

/ɔ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับลิ้นกลางค่อนข้างต่ำ เสียงยาว ริมฝีปากห่อ (Back Mid-Low Long Rounded Vowel) ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นทุกหน่วยเสียงยกเว้น /j-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ãw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-ʔ, -w/ เช่น

/sɔ:p ⁴ /	ชอบ
/ta: ¹ bɔ:t ³ /	ตาบอด
/ba ² ko:k ³ /	มะเขงก
/tɔ:m ² /	พรวนดิน
/ŋɔ:n ⁴ /	ท้ายทอย

/lɔːŋ¹ k^haw⁵/

ยุ่งข้าว

3.2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia/ และ /ua/

/ia/ เป็นหน่วยเสียงสระประสม เริ่มต้นที่สระหน้า ระดับลิ้นสูง ริมฝีปากไม่ห่อ และลงท้ายด้วยสระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /ʔ-, t^h-, f-, w-, kw-, k^hw-, cw-, sw-, ŋw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-w, -j/ หน่วยเสียงสระประสม /ia/ มีเสียงย่อย 2 เสียง คือ

1. [ia] เสียงสั้น จะเกิดกับคำที่มีพยัญชนะท้าย /ʔ/ เท่านั้น พบเพียง 2 คำ ได้แก่

/ŋiaʔ⁴/

ทำ

/piaʔ¹/

เปียก

2. [i:a] เสียงยาว จะเกิดในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น

/kiam²/

เตรียม

/hian²/

บ้านเรือน

/kiat⁴/

โกรธ

/siap³/

เสียดท้อง

/pian⁵/

เปื้อน

/bia³/

เปื้อ

/ua/ เป็นหน่วยเสียงสระประสมเริ่มต้นด้วยสระหลัง ระดับลิ้นสูง ริมฝีปากห่อ และลงท้ายด้วย สระกลาง ระดับลิ้นต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วยเสียงยกเว้น /k-, c-, f-, ŋ-, w-, j-, cw-, sw-, ŋw-, lw- / และปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายทุกหน่วยเสียงยกเว้น /-w, -j/ หน่วยเสียงสระประสม /ua/ มีเสียงย่อย 2 เสียง คือ

1. [ua] เสียงสั้น จะเกิดกับคำที่มีพยัญชนะท้าย /ʔ/ เท่านั้น พบเพียง 2 คำ ได้แก่

/p^huaʔ¹/

ผูก

/na:m⁶ tuaʔ¹/

บ้ายอ

2. [u:a] เสียงยาว จะเกิดในสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น

/tam ¹ nuat ³ /	ตำรวจ
/luak ³ /	ฉลาด
/law ⁴ k ^h uan ¹ /	นินทา
/p ^h ik ⁴ luan ¹ /	พริกหยวก
/suak ³ /	ดู
/ba ² muan ⁴ /	มะม่วง

ตารางที่ 7

การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นและหน่วยเสียงสระภาษาไทยถิ่นเหนือ

ที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก

สระ พยัญชนะต้น	i	i:	e	e:	ɛ	ɛ:	ɨ	ɨ:	ə	ə:	a	a:	u	u:	o	o:	ɔ	ɔ:	ia	ua
p-	/	/	/	•	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
t-	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
k-	/	/	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/	/	•
ʔ-	/	/	/	/	/	/	•	•	•	•	/	/	/	/	/	/	/	/	•	/
p ^h -	/	/	/	•	•	•	•	•	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
t ^h -	•	•	•	/	•	•	•	•	•	/	/	/	/	•	/	•	/	/	•	/
k ^h -	/	/	/	/	/	/	/	/	•	•	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
b-	/	/	/	•	•	/	/	•	/	•	/	/	/	•	/	/	/	/	/	/
d-	/	/	/	•	/	/	/	•	/	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/
c-	/	/	/	/	/	/	•	•	•	•	/	/	/	/	/	/	•	/	/	•
f-	•	•	•	•	•	•	•	/	•	•	/	/	•	•	/	•	•	/	•	•
s-	/	/	/	/	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/
h-	/	/	/	/	/	/	•	/	•	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/
m-	•	/	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
n-	/	/	/	•	/	•	/	•	•	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ɲ-	/	/	•	/	/	/	•	/	•	•	/	/	/	/	/	•	/	/	/	•
ŋ-	/	/	•	•	/	•	•	•	•	•	/	/	•	/	/	•	/	/	/	/
l-	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
w-	/	/	•	•	/	/	•	•	•	•	/	/	/	•	/	/	•	/	•	•
j-	/	•	•	•	•	•	/	/	•	/	/	/	•	/	/	•	/	•	/	•
kw-	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	/	/	•	•	•	•	•	•	•	/
k ^h w-	/	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	•	•	/
cw-	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
sw-	•	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	•	•	•
ɲw-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	•	•	•
lw-	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	/	•	•	•	•	•	•	•	•

หมายเหตุ

/

หมายถึง

ปรากฏร่วม

•

หมายถึง

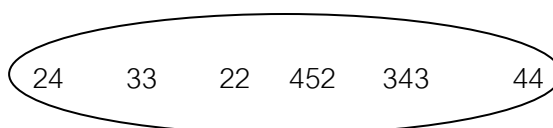
ไม่ปรากฏร่วม

3.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (Tone)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตากมีคู่เสียงที่น่าสงสัย (Suspect Pairs) จัดเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3.4

คู่เสียงที่น่าสงสัยของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง
ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

จากแผนภูมิข้างต้น ผู้วิจัยนำคู่เสียงที่น่าสงสัยของเสียงวรรณยุกต์มาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงโดยใช้คู่เทียบเสียง ดังนี้

คู่เทียบเสียงวรรณยุกต์

คู่เสียงที่น่าสงสัยต่างกันในเรื่องลัทธิเสียง

คู่เสียงที่น่าสงสัย	คำคู่เทียบเสียง	ความหมาย
/ka: ¹ /	[ka: ²⁴]	อีกา
/ka: ² /	[ka: ³³]	คา, ติดอยู่
/ka: ³ /	[ka: ²²]	กึ่งก่า
/ka: ⁴ /	[ka: ⁴⁵²]	ค่า
/ka: ⁵ /	[ka: ³⁴³]	กล้า
/ka: ⁶ /	[ka: ⁴⁴]	คำขาย

จากการนำคู่เสียงที่น่าสงสัยมาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงวรรณยุกต์โดยใช้คู่เทียบเสียงพบว่าภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตากมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง
ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก¹

	A	B	C	DS	DL
1	၁.1 (24)	၁.3 (22)	၁.5 (343)	၁.1 (24)	၁.3 (22)
2					
3	၁.2 (33)				
4		၁.4 (452) 	၁.6 (44) 	၁.4 (452) 	

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก 6 หน่วยเสียงมีลักษณะดังนี้

¹ดูรายละเอียดลักษณะคำในแบบทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นของ
ศาสตราจารย์ ดร. วิลเลียม เจ. เกิดนี้ ในภาคผนวก ข

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำขึ้น (24) เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ประมาณระดับเสียงที่ 2 แล้วเลื่อนขึ้นไปอยู่ที่ระดับเสียงที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์เป็นซึ่งเขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง < ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห > อักษรต่ำที่มี ห นำ < หง ญ หน หม หย หร หล หว > หรืออักษรกลาง < ป ต ก จ > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ A 1, 2 และเกิดกับพยางค์ตายเสียงสั้นที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง อักษรต่ำมี ห นำ หรืออักษรกลาง < อ บ ด > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ DS 1, 2, 3 เช่น

/hu: ¹ /	หู
/pi: ¹ /	ปี
/p ^h ak ¹ /	ผัก
/kop ¹ /	กบ
/bet ¹ /	เบ็ด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ (33) เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นจนถึงจุดจบของเสียงอยู่ในระดับเดียวกันโดยตลอดคือ ระดับเสียงที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์เป็นซึ่งเขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง < อ บ ด > หรืออักษรต่ำ < พ ภา ฑ ฒ ท ฑ ค ฌ ช ฬ ฌ ม น ง ล ร ว ย ญ > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ A 3, 4 เช่น

/bin ² /	บานออก, อืดออก
/dɛ:ŋ ² /	แดง
/mi: ² /	มีอ
/k ^h wa:j ² /	ควาย
/na: ² /	นา

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ (22) เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นจนถึงจุดจบของเสียงอยู่ในระดับเดียวกันโดยตลอด คือ ระดับเสียงที่ 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์เป็นซึ่งเขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่มีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง < ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห > อักษรต่ำมี ห นำ < หง ญ หน หม หย หร หล หว > หรืออักษรกลาง < ป ต ก จ อ บ ด > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ B 1, 2, 3 และเกิดกับ

พยางค์ตายเสียงยาวที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง อักษรต่ำมี ห นำ หรือ อักษรกลาง ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ DL 1, 2, 3 เช่น

/k ^h aj ³ /	ไข่
/ka ^j 3/	ไก่
/da: ³ /	ดำ
/ɲiak ³ /	เหือก
/dɛ:t ³ /	แดด

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงขึ้นตก (452) เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ประมาณระดับเสียงที่ 4 แล้วเลื่อนสูงขึ้นไปในระดับเสียงที่ 5 และตกลงมาถึงระดับเสียงที่ 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์เป็นที่เขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่มีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ < พ ภ ท ธ ฉ ค ฌ ช ฬ ซ ฮ ม น ง ล ร ว ย ญ > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ B 4 และเกิดกับพยางค์ตายทั้งเสียงสั้น และเสียงยาวที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ DS 4 และ DL 4 เช่น

/pɔ: ⁴ /	พ่อ
/nok ⁴ /	นก
/mat ⁴ /	มัด
/mi:t ⁴ /	มีด
/lu:k ⁴ /	ลูก

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้นตกเล็กน้อย (343) เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ประมาณระดับเสียงที่ 3 แล้วเลื่อนขึ้นไปในระดับเสียงที่ 4 และตกลงมาเล็กน้อยที่ระดับเสียงที่ 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยางค์เป็นที่เขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่มีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง < ข ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ช ส ห > อักษรต่ำมี ห นำ < หง ญ หน หม หย หร หล หว > หรืออักษรกลาง < ป ต ก จ อ บ ด > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ C 1, 2, 3 เช่น

/sia ⁵ /	เสือ
/pa: ⁵ /	ป่า
/ka: ⁵ /	กล้า

/ba:n⁵/

บ้าน

/ʔa:n⁵/

อ้า

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ (44) เป็นหน่วยเสียงที่มีจุดเริ่มต้นจนถึงจุดจบของเสียงอยู่ในระดับเดียวกันโดยตลอด คือ ระดับเสียงที่ 4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้เกิดกับพยัญชนะซึ่งเป็นซึ่งเขียนด้วยภาษาไทยมาตรฐานที่มีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ พยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ < พ ภ ท ธ ฉ ม ช ฟ ช ห ม น ง ล ร ว ย ญ > ปรากฏในช่องวรรณยุกต์ C4 เช่น

/na:n⁶/

น้ำ

/nɔ:n⁶/

น้อง

/hu:n⁶/

รู้

/ɲi:w⁶/

นุ่น

/na:m⁶/

น้ำ